

Ruth Galloway -mysteeri

"Todella tunnelmallinen."

THE NEW YORK TIMES

ELLY
GRIFFITHS

KADONNEET JA KUOLLEET

TAMMI

ELLY GRIFFITHS

Ruth Galloway -mysterit

Risteyskohdat (2009, suom. 2017)

Januksen kivi (2010, suom. 2017)

Jyrkänteiden reunalla (2011, suom. 2018)

Käärmeen kirous (2012, suom. 2018)

Korppikuningas (2013, suom. 2019)

Kadonneet ja kuolleet (2014, suom. 2019)

ELLY GRIFFITHS

KADONNEET JA KUOLLEET

Suomentanut
Anna Kangasmaa

TAMMI

HELSINKI

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS *The Outcast Dead*

ILMESTYI ISOSSA-BRITANNIASSA 2014.

COPYRIGHT © 2014 BY ELLY GRIFFITHS

ALL RIGHTS RESERVED INCLUDING THE RIGHTS OF REPRODUCTION

IN WHOLE OR IN PART IN ANY FORM.

SUOMENKIELINEN LAITOS © ANNA KANGASMAA JA TAMMI 2019

TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ.

PAINETTU EU:SSA

ISBN 978-952-04-0800-8

Lapsilleni Alexille ja Julietille

1

”Ja pyydämme siunausta, Herra, näille hyljätuille vainajille, kadonneille ja kuolleille...”

Linnanmuurien viereiselle rinteelle kokoontunut joukko mumisee vastaukseksi. Joukon takarivissä seisova Ruth Galloway ei sano mitään. Hänellä on kasvoillaan sama kohteliaan neutraali ilme kuin aina, kun jumala tulee mainituksi. Naamio on palvellut häntä hyvin monet vuodet, eikä hän näe mitään syytä olla käyttämättä sitä nyt. Hänestä on kuitenkin hyvä, että hyljättyjen puolesta rukoillaan. Tämä ekumeeninen palvelus järjestetään joka vuosi Norwichin tuntemattomille vainajille: merkitsemättömiin hautoihin viskatuille, kerjäläisille, ruton uhreille, unohdetuille, niille, joita eivät sure muut kuin tämä sekalainen joukko arkeologeja, historioitsijoita ja satunnaisia mukana roikkujia.

”Herra, olet sanonut meille, että varpunenkaan ei putoa maahan Isän sallimatta. Ja me tiedämme, että sinä tunsit nämä ihmiset ja rakastit heitä...”

Papilla on ohut, epävarma ääni, ja se haipuu kuulumattomiin ennen kuin ehtii Ruthin korviin. Ruth kuulee vain, kun Ted, kenttärkeologikollega, vastaa pauhaavalla bariitonillaan: ”Me muistamme heidät.”

Ruth ei tiedä mitään Tedin mahdollisesta uskonnollisesta vakaumuksesta. Hän tietää vain, että tämä on kasvanut Boltonissa ja on tai ei ole irlantilainen. Jos hän on irlantilainen, hän on varmaankin katolilainen niin kuin komisario Harry Nelsonkin, joka uskoo puolivillaisesti

taivaaseen ja helvettiin ja kaikkeen siltä väliltä, vaikka ei ikinä sitä myöntäisikään. Nelsonin ajatteleminen tekee Ruthin olon epämukavaksi. Hän lähtee kävelemään rinteitä ylös, ja pitkä, punatakkainen nainen papin ympärille kerääntyneestä joukosta kääntyy hymyilemään hänelle. Ruth vastaa hymyyn. Janet Meadows on paikallishistorioitsija ja vaille nimeä jääneiden vainajien asiantuntija. Ruth tutustui häneen yli vuosi sitten tutkiessaan erään ihmeidentekijänä pidetyn keskiaikaisen piispan luurankoa. Tapaamisen järjesti kukapa muu kuin Cathbad, ja tälläkin hetkellä Ruthista tuntuu aivan mahdolliselta, että Cathbad yhtäkkiä putkahtaisi esiin linnan varjoista violetti viitta liehuen, kuudes aisti valppaana. Mutta Cathbad on kaukana, ja maagisilla voimilla on rajansa, kuten Ruth varsin hyvin tietää.

Sanat kantautuvat Ruthin korviin leudon kesätuulen tuomina.

”Muistamme... kadonneita... edesmenneitä... taivaallinen isä... laupias... armo... anteeksianto.”

Niin monta sanaa, Ruth ajattelee taas kerran, jotka sanovat niin vähän. Kuolleet ovat kuolleita, eivätkä edes vaikuttavimmat sanat voi tuoda heitä takaisin. Ruth on forensinen arkeologi, joten vainajat ovat hänelle tuttuja. Hänen mielestään heitä pitää muistaa ja heidän luitaan kohdella kunnioittavasti, mutta hän ei odota näkevänsä heitä enää, nousemassa taivaisiin kunnian pilvien kantamina. Hän tulee vilkaiseeksi hailakansinistä iltataivasta. Pian on kesäkuun pisin päivä.

Tedin kovaääninen ”aamen” kertoo, että seremonia on päättymässä, ja Ruth menee ruohottuneeseen rinteeseen kaivetuilla penkeillä istuvien ja niiden vieressä seisovien osallistujien luo. Hän suuntaa Tediä kohti, mutta huomaa

tämän juttelevan Trace Richardsin kanssa, joka myös kuuluu kenttäärkeologiimiin. Tracen silmiinpistävä vaihtoehtokulttuuriin kuulumisesta kertova ulkonäkö – violettitukka, lävistykset – ei heti paljasta, että hän on erittäin varakasta sukua ja on itse asiassa juuri mennyt kihloihin merkittävän paikallisen liikemiehen kanssa. Ruth ei ole koskaan oikein tullut toimeen Tracen kanssa, joten hän vaihtaa kurssia viime hetkellä ja päättyy Janetin viereen.

”Tämä on kiva seremonia”, Janet sanoo. ”Heitä juuri tulee muistaa. Tavallisia ihmisiä, ei vain kuninkaita, piispoja ja muita, joilla oli varaa rakentaa linnoja.”

”Se onkin yksi syy, miksi minusta tuli arkeologi”, Ruth sanoo. ”Halusin tutkia, millaista elämää tavalliset ihmiset elivät.” Ruth ajattelee Erikin, opettajansa ja mentorinsa sanoja: ”Me olemme heidän muistiinmerkitsijöitään. Me kirjaamme heidän jokapäiväisen elämänsä, heidän arkiset tekonsa, toiveensa ja unelmansa ikuisuuden edessä.” Mutta Erik on kuollut ja hänen toiveensa ja unelmansa unohtuneet kaikilta paitsi Ruthilta ja niiltä muilta, joiden elämään hän ehti jättää pysyvän jäljen.

”Olet tehnyt kaivauksia linnassa, vai mitä?” Janet sanoo.

”Joo”, Ruth sanoo. ”Ihan tässä lähellä, kahvilan sisäänkäynnin luona.”

”Onko mitään löytynyt?”

”Luurankoja, jotka luultavasti ovat teloitettujen vankeiden.”

”Millä perusteella arvelet, että he olivat vankeja?”

”No, heidät on haudattu hyvin vaatimattomasti, ilman arkkuja tai edes käärinliinoja. Joidenkin kädet ovat sidottu, ja heidät oli haudattu kasvot alaspäin ja pohjois-eteläsuuntaan.”

”Pohjois-etelä-suuntaan?”

”Yleensähan kristityt hautasivat itä-länsi-suuntaan, pää länteen ja jalat itään.”

Janet nyökkää mietteliäänä. ”He tosiaan jäivät vaille kristillistä rakkautta. Vaikka eivät välttämättä edes syylistyneet kovinkaan kamaliin rikoksiin. Vielä 1800-luvun alussa hirtettiin taskuvarkaita.”

”Tiedän”, Ruth sanoo. Hän jättää kertomatta tietystä eilen kaivetusta luurangosta, joka todennäköisesti kuului naiselle, jonka rikos oli huomattavasti pahempi.

”Pystyttekö ajoittamaan luurangot?” Janet kysyy.

”Voimme tehdä luista radiohiiliajoituksia”, Ruth sanoo. ”Ja tutkia hautaesineistöä. Ja tiedämme, että tuomittuja rikollisia haudattiin linnan alueelle pääasiassa 1800-luvun jälkipuoliskolla. Ja ennen hautaamista heidät lähetettiin lääkäreiden harjoittelumateriaaliksi. Heidän hautaamisensa oli itse asiassa rikos. Ja ennen kuolemaa heidät tietenkin tervatiin ja suljettiin rautaisiin häkkeihin.”

”Rautaisiin häkkeihin?”

”Niin. Ilmeisesti niissä riippuvat ihmisjännökset olivat tuttu näky aivan viktoriaanisen ajan kynnyksellä.”

”Kaupungissa on Gibbet Street -niminen katu sellaista häkkiä tarkoittavan sanan mukaan”, Janet sanoo. ”Ja Heigham Street oli ennen Hangman’s Lane, Pyövelinraitti. Teloitukset olivat Norwichissa isoja tapahtumia”, hän jatkaa tukahtuneella äänellä. ”Ne toimitettiin täällä, Castle Hillillä. Toisinaan samaan aikaan järjestettiin markkinat tai tori, jotta tilaisuus olisi entistäkin hauskempi. Sitten St Peter Mancroftin kirkon kello soi, ja vanki tuotiin ulos kappalaisen ja vankilanjohtajan perässä.”

Kuten kaikki hyvät historioitsijat, Janetkin saa Ruthin tuntemaan, että näkee menneisyyden omin silmin. Ruth katsoo linnaa, joka kohoa taivasta kohti tummana ja

kuutiomaisena Hän saattaa melkein kuulla kappalaisen rukoukset, yhtä selvästi kuin äsken ilmaan haihtuneet papin sanat. Suuri kello kumisee, väkijoukko ilkkuu, vangin kalpeat kasvot katoavat hupun sisään.

”Sen on täytynyt olla karmivaa”, hän sanoo.

”Karmivaako?” sanoo joku heidän takanaan. ”Mikä on karmivaa?” Ruth kääntyy ja näkee laitoksensa johtajan, Phil Trentin, joka valkoisissa housuissaan, panamahatussaan ja paidan ylänapit auki näyttää pukeutuneen krikettiottelua varten.

”Ei mikään”, Ruth sanoo.

Phil ei kysele enempää. Ruthin puheet eivät häntä yleensä kiinnosta, vaikka Ruth parhaillaan onkin hänen suosiossaan, koska on tehnyt kustannussopimuksen ensimmäisestä kirjastaan. Kirja käsittelee erästä kaivausta Lancashiressa eikä sillä ole mitään tekemistä Philin tai laitoksen kanssa, mutta Phil on kahminut suuren osan kirjaan liittyvästä kunniaista. Sekään ei sinänsä ole saanut Philiä innostumaan Ruthin seurasta, mutta tänään ystävällisyys tulvii yli äyräiden, ja hän tarttuu Ruthin käsivarteen ja kaappaa tämän Janetin luota. Ruth vilkaisee Janetia anteeksipyytävästi. Janet hymyilee ja vilkuttaa omintakeisella tavallaan.

”Loistavia uutisia, Ruth”, Phil sanoo.

Ruth vetää naaman peruslukemille. Ehkä Phil on saanut paremman viran tai laitos lisää rahoitusta. Ruth ei usko, että uutinen liittyisi häneen. Kyse voi olla yksityisasiastakin. Phil seurustelee Ruthin ystävän, Shonan, kanssa, ja he ovat äskettäin saaneet lapsen. Ehkä he ovat menossa naimisiin.

”Se meidän löytömmä täältä”, Phil sanoo hiljempaa.

Vai ”meidän”? Phil ei edes ollut kaivauksella, kun Ruth löysi naisen luurangon, vaikka ilmaantui kyllä sinne hippulat vinkuen heti uutisen kuultuaan.

”Siitä ollaan kiinnostuneita”, Phil sanoo.

”Kuka siitä on kiinnostunut, English Heritage, vai?” Ruth kysyy aidosti innoissaan. Jos kulttuuriperintöä vaaliva English Heritage rahoittaisi suuret kaivaukset, he voisivat varmaan löytää vaikka mitä. Norwichin linna rakennettiin jo keskiajalla, joten heidän jalkojensa alla piilee aarteita kerroskaupalla.

”Parempaa”, Phil sanoo kasvot autuutta hohtaen. ”Telkkari.”

Ruth ajaa loputtomalta tuntuvassa ruuhkassa. Hän on jättänyt muut arkeologit juhlimaan linnan pihalle lämpimän valkoviinin ja Janetin tarjoaman kasvisvälipalan ääreen. Tämä on työssäkävyn äidin elämän huonoimpia puolia. Työ kyllä sujuu mainiosti. Kaiken saa järjestyseen. Ongelma on siinä, mitä tapahtuu töiden jälkeen. Kun mennään kaljalle tai on jonkun läksiäisjuhlat, tai joku ehdottaa perjantaina, että mennään intialaiseen ravintolaan. Eli toisin sanoen aina, kun vahvistetaan kaveruussuhteita. Niihin tilaisuuksiin Ruth ei pääse eikä hän enää muista, kuinka monta kertaa hän on kuullut jostain kaivauksesta viimeisenä, koska ”siitä puhuttiin pubissa eilen illalla”. Phil on peto verkostoitumaan, aina luikkimassa kamujensa kanssa juonittelemaan pastalautasen ääreen, mutta hänpä onkin työssäkäyvä isä. Lapset eivät häiritse hänen uraansa tippaakaan.

Mutta Ruthilla ei ole aikaa makoilla nurmella juttelemassa vainajista. Kello on jälleen jo yli kahdeksan, kun hän hakee Katen hoitajalta. Sandra suhtautuu aina hyvin ymmärtäväisesti, mutta Ruth ei halua tuhлата kaikkea liikumavaraa kerralla. Koskaan ei tiedä, milloin hän tarvitsee joustoa taas. Niinpä hän köröttelee Norwichista King’s Lynniin, koko rasittavan matkan maan leveimmän kohdan halki. Mutta vaihtaessaan kaistaa, juuttuessaan punaisiin

valoihin ja kääntyessään kerta toisensa jälkeen oikoteille, joilla pääsee sentään etenemään, vaikka aikaa menee enemmän, hän ei ajattele työtovereitaan tai edes rakasta tytärtään. Hän ajattelee kaivaukselta löytynyttä luurankoa.

Hän tiesi heti sen nähdessään, kenestä oli kysymys. Luurangon yllä näkyi vielä vaateriekaleita ja se makasi kasvot maata vasten, kädet sidottuna selän taakse. Tämä ei vielä Ruthia hätkäyttänyt, vaan se, mitä luurangolla on toisen käsivarren paikalla – kärjestä miltei olemattomiin ruostunut rautakoukku. Kun luuranko oli kaivettu esiin, ja se lantion muodonkin perusteella oli naisen, Ruth oli entistä vakuuttuneempi, että kyseessä oli Jemima Green, joka tunnettiin myös nimellä Koukkumuori. Jopa Ruth, joka aina välttelee ”tosielämän rikostarinoita”, kuten ruttokertomuksia (rutosta hän tosin on varsin kiinnostunut), on kuullut Koukkumuorista, luultavimmin Norfolkkin historian pahamaineisimmasta murhaajasta. Jemima Green otti rahasta kasvattilapsia, ja hän joutui tuomiolle murhattuaan lapsen, jolle hän oli toiminut sijaisvanhemman kamottavana, viktoriaanisena irvikuvana. Hänen uskottiin tappaneen ainakin kaksikymmentä muuta lasta. Hän oli viimeisiä Norwichin linnassa hirtettyjä naisia, ja paikalla oli epäilemättä ollut ennätysyleisö. Mutta hänen nimensä oli jäänyt elämään. Osittain syynä varmaankin oli koukun herättämä inhonsekainen innostus. Peter Panista lähtien metalliset ruumiinosat ovat kuuluneet stereotyyppisten roistojen pelottavuutta lisääviin ominaisuuksiin. Ja se, että Jemima Greenillä oli käden tilalla koukku, vahvasti mielikuvaa naisesta vailla luonnollisia vaistoja – naisesta, joka ei hoivannut vaan tappoi. Käsi ei keinuttanut kehtoa vaan kidutti. Ruth kiihdyttää vauhtia huomaamattaan ja on ajaa valtatie A47:n liittymän ohi.

Jos he todella ovat löytäneet Koukkumuorin jäännökset, edessä on valtava julkisuusmylly. Jemima Greenistä on kirjoitettu aimo liuta kirjoja ja jopa melko outo musiikkikomedia nimeltään *Koukkuun jäit*. Ei ihme, jos televisiossa ollaan kiinnostuneita. Mutta joka kerran, kun luuranko tulee Ruthin mieleen, huppu edelleen päässä, rautakoukku valossa kimmeltäen, Ruthia hyytää ytimiä myöten. Häntä suorastaan huvittaisi ilmoittaa, että hän haluaa lopettaa työt kaivauksella, mutta Philin hurmioituneen katseen muistaessaan hän tietää, että pakotietä ei ole.

Kun Ruth pääsee Sandran luo, Kate nukkuu, mikä lisää Ruthin syyllisyydentuntoa entisestään. Hän kantaa Katen autoon, mutta Kate kuitenkin herää heti, kun Ruth laittaa häntä turvaistuimeen. ”Äiskä”, Kate sanoo syyttävästi.

”Hei Kate. Mennään kotiin.”

”Kotiin”, Kate sanoo ja sulkee silmänsä.

Kotiin. Ajaessaan kesäisessä illassa pois King’s Lynnistä, ohi sesonkiajaksi täyttyvien asuntovaunualueiden, meren pilkahdellessa viekoittelevasti siellä täällä, Ruth ajattelee heidän kotiaan. He asuvat yksinäisessä mökissä aivan suolamarskin laidalla. Suurimman osan vuodesta heillä ei ole muita naapureita kuin heinikon ja hiekkadyynien yli merelle lentävät linnut. Toisinaan seurana ovat heidän vaelteleva, Australian alkuperäiskansaansa kuuluva naapurinsa Bob Woonunga, tai toisen naapuritalon mökkeilijät. Mutta yleensä Ruth ja Kate asustavat suolamarskin laidalla kaksistaan. Ja yleensä juuri niin onkin Ruthin mielestä paras. Mutta viime aikoina, varsinkin talvella, kun lumi tukki tien moneksi päiväksi, Ruth on alkanut miettiä, onko paikka sittenkään hyvä lapsen kasvaa. Eikö heidän pitäisi asua lähempänä sivistystä, leikkikerhoja, kiinalaisia noutoruokaloita ja muuta vastaavaa? Mutta kun Ruthin tekee

melko usein mieli antaa palttua koko sivistykselle.

Kun he pääsevät perille, on vielä valoisaa, mutta varjot ovat jo tummenemassa. Nelsonin kolme vuotta aiemmin asentama pihavallo syttyy, kun Ruth kantaa nukkuvan Katen etuovelle. Ruthin punaturkin kissa, Flint, tervehtii heitä innokkaasti ja kiemurtelee Ruthin jaloissa hänen kantaessaan Katea yläkertaan. *Älä herää, ole kiltti*, Ruth anoo äänettä. Tytär on hänelle henkikultaakin kalliimpi, mutta ajatus viinilasillisesta ja tv-illasta Flintin kanssa houkuttaa enemmän kuin tuntikausien lastenlorujen loilottaminen ja Seikkailija-Dora-kirjat. Kun Ruth laskee Katen sänkyyn, tämä tuhisee ja huokaa, mutta ei herää. Ruth hiipii alakertaan Flint kannoillaan. Se haluaa varmistaa, että sen illallisesta huolehtiminen on Ruthin tehtävälistalla ensimmäisenä.

Ruth antaa Flintille ruokaa, tekee voileivän ja kaataa lasiin punaviiniä. Sitten hän työntää sohvalta kasan kirjoja ja asettuu käymään kanavia läpi. Kokkausta. Ei kiitos, hänellä riittää jo paino-ongelmia ilman kuppikakkupornoakin. Remontointia? Ei, hän ei juuri jaksa tuntea sympatiaa niitä kohtaan, jotka ovat ostaneet miljoonan punnan kartanon ja harmittelevat viherhuoneesta löytynyttä lahosientä. Entä uutiset? Olkoon. Aina on hyvä tietää jotain todellisesta maailmasta.

Ruudusta mulkoilee rotevarakenteinen, tummatukkainen mies.

”Rikoskomisario Harry Nelson kieltäytyi kommentoimasta, mutta King’s Lynnin poliisi on vahvistanut, että kolmekymmentäseitsemänvuotiaasta Liz Donaldsonia kuultellaan liittyen tämän kolmen lapsen kuolemaan”, toimittaja sanoo.

Seuraavaksi ruutuun ilmestyy kuva vaaleasta naisesta, joka pitää lastaan sylissä ja nauraa.

2

Saapuessaan kotiin rikoskomisario Harry Nelson epäilee olleensa valveilla vuosikausia yhteen menoon. Kun hän näkee pihalla vaimonsa auton, hän toivoo miltei ensimmäistä kertaa koko avioliiton aikana, että Michelle olisi ulkona tyttöjen kanssa tai äitinsä luona eikä odottamassa lämpimän aterian kanssa innokkaana kuulemaan hänen päivästänsä. Mitä hän voisi kertoa? Kuulustelin nuorta äitiä, joka, kuten sinäkin, on viehättävä, itsenäinen ja älykäs, ja kyselin, onko hän tukehduuttanut kolme lastaan tyynyllä. Tiedustelin siis vastikään kolmannen lapsensa menettäneeltä naiselta, oliko niin, että häntä ei suinkaan ollut kohdannut ulkoisen syyn aiheuttama tragedia, vaan että hän oli murhaaja. Ja alaiseni suhtautuivat toimiini avoimen vihamielisesti. Judy uskoo, että Liz Donaldson kärsii traumaperäisestä stressihäiriöstä, ja Clough sanoo, että ”kukaan äiti ei voisi tehdä sellaista”, vaikka hän varsin hyvin tietää, että äidit pystyvät sellaiseen ja toisinaan tekevät sellaista. Ja jopa Tim, jonka Nelson on palkannut Blackpoolista ryhmän tyyneksi järjen ääneksi, on ilmoittanut, että koko prosessi tuntuu hänestä epämiellyttävältä. ”Kuolemansyyntutkijan mukaan ensimmäisessä kahdessa tapauksessa oli kyse luonnollisesta kuolemasta. On mahdollista, että syynä oli jokin synnynnäinen vika.” Mahdollista, Nelson ajattelee, mutta ei todennäköistä. Hän on ennenkin ollut tekemisissä tällaisten tapausten kanssa ja tietää, että on vastoin kaikkia inhimillisiä tunteita uskoa,

että äiti voi tappaa lapsensa. Lapsilleen omistautuneena isänä hänestä on silti varsin loukkaavaa, kun syy niin herkästi syydetään isän niskoille. Eihän nyt sentään äiti...

Michelle kuulee avaimen kääntyvän lukossa ja tulee keittiöstä vastaan. Hän on kaunis, kuten aina. Hänellä on vielä työvaatteet yllään, istuva, harmaa hame ja korkeakorkoiset kengät. Vaaleat hiukset on solmittu monimutkaiseksi ranskalaiseksi palmikoksi, ja huolella tehty meikki on vain hiukan levinnyt silmien ympärillä. Ilmassa leijuu lihaperunalaatikon makoisa tuoksu. Kuten Nelsonin äiti aina tolkuttaa, hänen vaimonsa todellakin on täydellinen. Millaistakohan olisi tulla kotiin Ruthin luo? Ruth varmaan löhöilisi sohvalla kissansa kanssa, joi viiniä ja katsoisi telkkarista jotain älyllistä puppua. Nelson puistaa päätään ärsyyntyneenä. Miksi ihmeessä hän ajattelee Ruthia?

”Hei, kulta”, Michelle sanoo ja kallistaa tuoksuvat kasvosensa suukoteltaviksi. ”Oliko hyvä päivä?”

”Ihan kamala.”

”Äitisi soitti ja sanoi nähneensä sinut telkkarissa.”

Nelson vaikeroi ja avaa jääkaapin oven ottaakseen oluen. Se tästä nyt vielä puuttuikin, että äiti on lähtenyt sotajalalle.

”Se johtuu tapauksesta, jota tällä hetkellä tutkimme”, Nelson sanoo. ”Siitä naisesta ja hänen lapsistaan. Lehdet käyvät kuumana. Meille on soitettu jopa Yhdysvalloista. Whitcliffe on seitsemännessä taivaassa.”

Gerry Whitcliffe, Nelsonin pomo, rakastaa julkisuutta, mikä on vain yksi niistä piirteistä, joiden suhteen hän on Nelsonin täydellinen vastakohta.

”Mitä mieltä sinä olet?” Michelle kysyy ottaessaan lautasia uunista. ”Tappoiko hän lapsensa?”

Nelson istuu keittiön pöydän ääreen ja painelee otsaansa kylmällä oluttölkillä. ”En tiedä”, hän sanoo väsy-

neesti. ”Mutta minun on pakko harkita sitäkin mahdollisuutta. Se on minun työtäni.”

Sehän tässä ongelma onkin: hän on nimenomaan sitä mieltä, että Liz Donaldson on syyllinen. Hän alkoi epäillä Liz Donaldsonia heti tämän tavattuaan. Hän ei ollut ensimmäisenä paikalla, kun sairaala ilmoitti epäilyttävästä vauvan kuolemasta. Ensimmäinen oli Judy Johnson, joka on käynyt kaikki mahdolliset asiaankuuluvat kurssit liittyen lastensuojeluun ja perheyhdyshenkilönä toimimiseen, puhumattakaan kriisiavusta ja surutyön tukemisesta ja ties mistä muusta. Poliisin protokollan mukaisesti Judy oli käynyt Donaldsonien luona perhelääkärin kanssa. Hän oli kysynyt arkaluontoisia kysymyksiä ja nähnyt kuolinpaikan (pinnasänky yläkerrassa). Judy oli raportoinut, että äiti oli ollut tyyni ja miltei poissaoleva, mikä kuvastaa vaikeaa šokkitilaa. Nelsonin hälytyskellot olivat alkaneet soida välittömästi. Tyyni? Poissaoleva? Jos hänen tyttärilleen tapahtuisi jotakin, hän hyppisi seinille. Hän muistaa Ruthin katseen, kun Kate edellisenä kesänä oli vaarassa, ja Ruth oli aivan suunniltaan ja tarrasi häneen rukoillen häntä pelastamaan heidän tyttärensä. Kumpikaan heistä ei ollut vähimmässäkään määrin tyyni. Mutta Judy sanoi, että kyseessä on aivan luonnollinen reaktio. ”Hänestä tilanne tuntuu epätodelliselta, hän on kuin unissakävelijä. Muista nyt, että hän on jo menettänyt kaksi lasta. Ei hän kykene uskomaan, että se on tapahtunut taas.”

Mutta juuri nuo aiemmat surulliset tapaukset olivat tuoneet Nelsonin Liz Donaldsonin ovelle. Jos menettää yhden pienokaisen, saa kotiinsa myötätuntoisen poliisin perheyhdyshenkilön. Jos menettää kolme, paikalle saapuu epäluuloinen rikoskomisario, jolla on muistilehtiö ja kyy-

ninen mieli. Judy oli seurannut häntä joka paikkaan varmistaakseen, että hän käyttäytyi riittävän myötätuntoisesti. Ja totta kai hän käyttäytyi, olihan naisparka juuri menettänyt lapsensa. Ja Liz Donaldson vaikutti ensi näkemältä miellyttävältä. Hän oli pitkä ja hoikka, hänellä oli lyhyt, vaalea tukka ja viehättävä matala ääni. Hän oli ottanut heidät vastaan vailla vihamielisyyttä, näyttänyt hyväksyvän poliisien loputtoman hyörintän kodissaan vain yhtenä kannettavakseen koituneena taakkana muiden lisäksi. Nelson oli ihmetelty, miksi hän oli yksin. Judy sanoi, että Donaldson oli eronnut miehestään.

”Sepä kävi äkkiä. Lapsihan oli vasta muutaman kuukauden ikäinen.”

”*David* oli kahdeksan kuukauden ikäinen”, Judy sanoi nimeä painottaen. ”Ja avioliitto oli rakoillut jo pidemmän aikaa. Samuelin ja Isaacin kuolema oli vanhemmille hirtävään raskasta.”

”Kaikki poikia”, Nelson sanoi.

”Niin, minkä vuoksi on sitäkin todennäköisempää, että kyse on perinnöllisestä sairaudesta.”

Ja kaikilla pojilla raamatulliset nimet, Nelson ajatteli, mutta piti ajatuksen omana tietonaan.

Liz pyysi heidät sisään. Rivitaloasunnossa oli tuskallisen siistiä ja liljat tuoksuivat väkevästi. Liljat ovat kuoleman kukkia, tapasi Nelsonin äiti sanoa. Olohuone oli täynnä kortteja ja kukkia. Nelson mietti, mahtoiko Liz ajatella Davidin syntymää, josta oli alle vuosi, ja oliko talo silloin ollut täynnä kukkia. Mutta nyt korteissa oli tietenkin erilainen tunnelma. Malvaa ja lilaa, jalanjälkiä hiekassa, enkeleitä ja surullisia nalleja. Syvin osanottomme, rukouksissamme, turvassa Jeesuksen sylissä. Istuutuessaan Liz Donaldsonin sohvan reunalle Nelson oli yllätyksekseen tuntenut pakot-

tavaa, eläimellistä halua paeta tästä surun täyttämästä huoneesta niin kauas kuin mahdollista. Mutta Judy kumartui Lizin puoleen ja kysyi, miten hänellä menee, saako hän nukkuttua, onko hänellä joku, jonka kanssa jutella...

”Äiti kävi äsken”, Liz sanoi. ”Bob oli täällä eilen, mutta hän on aivan murheen murtama, miesparka. Joskus tuntuu, että tällainen on vaikeampaa miehille.”

Bob on varmaankin se entinen aviomies, Nelson tuumi. Hän oli erottavinaan Lizin puheessa suorastaan omahyväisen sävyn. Bob oli murheen murtama, siinä missä Liz istui heitä vastapäätä kieltämättä kalpeana, mutta aivan hallittuna ja vastaili heidän kysymyksiinsä surullisen arvokkaasti.

”Olen kovin pahoillani, Liz”, Judy sanoi, ”mutta meidän on pakko kysyä Samuelista ja Isaacista. Käykö se päinsä?”

”Joo.”

”Samuel oli kuollessaan puolivuotias, ja Isaac taisi olla hiukan yli vuoden ikäinen?”

”Aivan.”

”Saitteko missään vaiheessa mitään tietoa kuolinsyistä?”

Liz kääntyi ja tuijotti tyhjin katsein korttia, jossa räikeänväriselle yötaivaalle oli painettu sanat ”Taivaan huomassa”.

”Papereissa luki vain kätkytkuolema.”

Sen Nelson ja Judy jo tiesivätkin luettuaan kaikki tapaukseen liittyvät asiakirjat. Kätkytkuolemaksi kirjataan selittämättömät kuolemat, jotka eivät anna aihetta tarkempiin tutkimuksiin. Nelson mietti, kuka oli tehnyt ruumiinavaukset.

”Oli varmasti vaikeaa, kun ei saanut minkäänlaisia vastauksia”, Judy sanoi.

”Se melkein olikin vaikeinta”, Liz sanoi. ”Kun emme tiedet miksi. Emme kumpikaan polta, meillä ei ole astmaa eikä sydänongelmia. Kun Sammy kuoli, saatoimme vielä

ajatella, että sellaisia kauheuksia joskus tapahtuu, mutta kun myös Isaac vietiin meiltä...”

Vietiin, Nelson mietti. Outo sanavalinta. Mutta Judy sympatisoi ja empatisoi ja kaivoi samalla esiin koko tapah-tumakuvion. Samuel oli eräänä aamuna löytynyt kuolleena sängystään. Isaac sen sijaan oli ollut apaattinen ja veltto, ja he olivat vieneet hänet sairaalaan, mutta hän oli kuollut ensiapupolilla. David puolestaan oli vanhimman veljensä lailla löydetty kylmänä ja sinertävänä päiväunien jälkeen.

”Tiesin, että hän on kuollut, mutta yritin elvyttää häntä”, Liz sanoi. ”Jatkoin yhä, vaikka ensihoitajat sanoivat, ettei se hyödytä.”

Nelson painoi mieleensä, että tarina piti tarkistaa.

”Etkö sinä olekin sairaanhoitaja?” Judy sanoi.

”Olin. Ennen kuin... ennen kuin pojat syntyivät.”

Pojat. Sana sai heidät kuulostamaan perheeltä, iloiselta veljessarjalta. Mutta Liz Donaldsonilla oli ollut kerrallaan vain yksi lapsi, joka oli ehtinyt kuolla ennen seuraavan veljen syntymää. Nelson yritti kuvitella, miltä sellainen tuntuisi, mutta ei onnistunut. Hänelle tulee nyt mieleen, miten Liz oli yhtäkkiä kumartunut eteenpäin ja tarttunut Judyä käsivarresta.

”Onko sinulla lapsia?”

Hetken Judy oli näyttänyt siltä, että ei aio vastata, mutta sitten hän oli sanonut hyvin hiljaa: ”On.”

”Kuinka monta?”

”Yksi. Vähän yli vuoden ikäinen poika.”

”Pidä hänet turvassa”, Liz Donaldson sanoi. ”Pidä hänet turvassa.”

3

Phil on jo kaivauksella Ruthin saapuessa aamulla. Kaivaus ei alun perin ollut mitenkään merkittävä, vaan se järjestettiin, koska kunta halusi rakentaa linnaan uudet vessat. Tällaisissa tapauksissa arkeologien rooli on yleensä aika suoraviivainen. He käyvät alueen läpi ennen kuin rakentajat päästetään töihinsä, tutkivat, näkyykö jotain erikoista ja avaavat pieniä kaivausalueita. Sanattoman sopimuksen mukaan rakennustöitä jatketaan, jollei paikalta löydy vähintään liitonarkkia. Arkeologien tehtäväksi jää kirjata tiedot kaivauksesta ja ottaa jälkipolville talteen mitä voivat. Ruth ajattelee usein, että lukemattomia monikerroksisia parkkihalleja ja toimistotaloja on rakennettu roomalaisten mautilojen ja kuolleiden kuninkaiden päälle. Mutta kuten aina, raha puhuu, ja sitä riittää rakennusfirmoilla enemmän kuin arkeologeilla. Vessat ovat tärkeämpiä kuin vanhat luut.

Koukkumuorin jäännösten mahdollinen löytyminen on kuitenkin muuttanut kaiken. Kävellessään rinnettä alas Ruth näkee paitsi laitoksensa johtajan, myös kunnanarkeologin ja valokuvaavan miehen, jolla on punasankaiset silmälasit. Myös Ted on paikalla. Hän juo kahvia termosmukista ja seuraa tapahtumia ivallinen ilme kasvoillaan.

”Sieltä hän saapuukin”, Phil sanoo poskettoman hövelisti onnistuen miltei luomaan mielikuvan, että Ruth olisi myöhässä, vaikka hän on itse asiassa viisi minuuttia etuajassa.

Ruth menee kaivaukselle, joka on erotettu aidalla piknikalueesta. Heidän takanaan kohoaa kahvila kuin nurmelle

Suosikkiarkeologi kadonneiden lasten jäljillä

Ruth Galloway on kenties järkyttävimmän tapauksensa äärellä, kun hän uskoo löytäneensä viktoriaanisen lapsenmurhaajan haudan. Kaivaukset Norwichin linnan mailla tuovat päivänvaloon menneisyyden kauhut, ja Ruthin ammatillista innostusta laimentaa vain paikalle saapuva tositelevisioryhmä.

Kaikki ei ole hyvin nykyhetkessäkään, sillä Harry Nelson joutuu tutkimaan ensin järkyttävää lapsen kuolemaa ja sitten lapsikaappausta. Voivatko tapaukset liittyä yhteen? Kun yksi poliiseista joutuu kaappaajan tähtäimeen, Ruth ja Nelson yhdistävät voimansa kilpajuoksussa aikaa vastaan.

”Rikostutkimusta, historiaa, poliiseja, romanseja ...
Tässä kirjassa on tätä kaikkea.” **THE SUN**

”Täydellisessä suhteessa jännitystä, järkytyksiä ja yllätyksiä.”
THE INDEPENDENT

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-0800-8